

5 PERC

5 minuta

szünet

PAUZE

Valami jónak a kezdete

Három évvel ezelőtt a Sajtóműfajok c. kurzuson született meg az ötlet, hogy órai feladatként töltsünk meg egy képzeletbeli lapot tartalommal. Interjúkkal, riportokkal, tudósításokkal, publicisztikával. Az írásokat az akkor ötödéves hallgatók készítették el, azonban hiányzott még valami, az a plusz, ami által kisfiú válhat a fabábuból. Címet kapott a lap, nemes egyszerűséggel Öt perc szünetté vált a keresztségben. Ennek oka az az elképzelt helyzet volt, hogy a folyósókon órára, tanárookra várva a diákok olvasgassák azt. Pár perc szünet pedig erre bőven elég. Persze ne csak a magyar szakosok. Ugyan bőven van mit mondanunk egymásnak, de szeretnénk azt is, ha mások is megismernének bennünket. Azt, hogy kis tanszék lévén is aktívak vagyunk, a hallgatóink kreatívak és motiváltak, a magyar nyelv és kultúra pedig olyan sokszínű és gazdag, hogy mindenki talál benne valami számára értékeset.

Kedves Olvasó, az első számunk van előtted. Hírlevelünk kétnyelvű, hiszen mindenkihez szól. A Magyar Nyelv és Irodalom Tanszék oktatóinak és diákjainak írásait tartalmazza, amelyek reméljük, hogy elnyerik a tetszésedet. Célunk, hogy az 5 perc szünet minden magyar szakos diák fóruma lehessen, teret kap mindenki, aki úgy érzi, hogy van mondanivalója, szeretné kipróbálni magát az újságírás területén. Úgy érezzük, hogy ezzel a kezdeményezéssel valami izgalmas veszi kezdetét, éppen ezért törekedni fogunk a folytatásra.

Molnár Ljubić Mónika
szerkesztő

Početak nečega dobroga

Prije tri godine na kolegiju tiskovnih žanrova, rodila se ideja da studenti u sklopu predavanja, za vježbu stvore sadržaj kojim ćemo ispuniti jedan imaginarni časopis. Intervjuima, reportažama, izvještajima i publicistikom. Sve tekstove napisali su tadašnji studenti pete godine, ali nešto je nedostajalo: ono nešto od čega bi taj časopis zaživio. Časopisu smo nadjenuli i ime. Jednostavno smo ga nazvali Pet minuta pauza. Razlog takvom imenu, bila je zamisao da studenti, čekajući profesora na hodniku, listaju taj naš časopis. Za to je dovoljno svega nekoliko minuta odmora. Naravno, ne samo studenti mađarskog jezika. Premda imamo poprilično puno stvari za ispričati jedni drugima, voljeli bismo da nas i drugi upoznaju. Da i ostali vide kako smo unatoč maloj Katedri i dalje aktivni, kako su naši studenti kreativni i motivirani, a mađarska kultura toliko bogata i šarolika, da svatko može pronaći nešto zanimljivo za sebe.

Dragi čitatelju, ispred tebe nalazi se naš prvi broj. Bilten je dvojezičan, jer je namijenjen svima. Sadrži članke predavača i studenata Katedre za mađarski jezik i književnost, te se nadamo da će se svima svidjeti. Naš cilj je da Pet minuta pauza postane forum studenata mađarskog jezika, koji nudi priliku za pisanje svima koji misle da imaju nešto za izreći ili se žele okušati u novinarstvu. Osjećamo da ovom inicijativom započinjemo stvaranje nečeg uzbudljivog, stoga ćemo težiti ka nastavku ovoga što smo pokrenuli.

Monika Molnár Ljubić
urednica

Szerző/Autor: Siklósi Beáta

Horvátra fordította/Prevela na hrvatski: Ana Krpan

Hallgatói Testület

2014 tavaszán Molnár Ljubić Mónika tanárnő kezdeményezésére a magyar szakos hallgatók megalapították a Hallgatói Testületet. A Testület vezetőségét jelenleg hét hallgató képezi, akik az egyes évfolyamokat képviselik.

A HT azzal a céllal alakult meg, hogy a Magyar Tanszék hallgatóinak életét különböző programokkal felpezsdítse. Lássuk, milyen programokról is van szó!

Első eseményünk a Kincskeresés volt, mely 2014. október 9-én került megrendezésre. A Kincskeresésen egy rövid délutánra biztosítottuk a jó szórakozást diáktársainknak, mely során csapatokban különböző feladatokat oldottak meg a csapattagok. A napot egy kávézóban zártuk eredményhirdetéssel. A résztvevők nem maradtak jutalom nélkül.

Az őszi folyamán játszani hívtunk benneteket. A Társasjátékesten volt alkalmuk a magyar szakos hallgatóknak újraélni a gyerekkorukat.

Karácsony előtt egy délután keretében közösen megünnepeltük a közelgő ünnepet. A hallgatók kézműves műhelyen, játékokban vehettek részt, miközben az általuk hozott rágcsmalátát és üdítőt fogyasztották, vagy épp töpörtyűt falatoztak.

A Tanszék mellett kifüggesztettünk egy plakátot Kedvenc magyar szavam címmel. Erre mindenki felírhatta kedvenc szavát vagy szavait.

Egyéb tervezett programjaink például a kvíz, filmklub, jeles napok megünnepélése, állatkert látogatás, de bármit, amit szeretnétek és kivitelezhető, megszervezzük nektek. Csak annyit kell tennetek, hogy eljuttatjátok ötleteiteket a HT-hez. Ezt megtehetitek úgy, hogy egy vezetőségi tagnak szóltok, vagy úgy, hogy lájkoljátok a Facebookon a Tanszék oldalát és megírájátok üzenetben az ötleteket. A Tanszék oldalát azért is érdemes lájkolni, mert elsősorban ott fogjuk meghirdetni a programokat.

A Hallgatói Testület azonban mit sem ér Nélkületek, a Hallgatók nélkül. Mindenkit szeretettel várunk az eseményeinkre, mert azokat Nektek szervezzük. Minden lelkes és kreatív hallgató segítségét szívesen fogadjuk a szervezésben is. Csatlakozzatok! Számítunk Rátok!

A Hallgatói Testület

Studentsko Tijelo

Na proljeće 2014. godine na inicijativu profesorice Monike Monlar Ljubić studenti mađarskog jezika i književnosti osnovali su Studentsko Tijelo (Hallgatói Testületet - HT). Predsjedništvo trenutno čini sedam studenata koji predstavlja svoju godinu.

HT je osnovan sa ciljem da različitim programima animira studente Mađarske katedre. Da vidimo, koji su to programi!

Naš prvi događaj je bio Kincskeresés (Scavenger Hunt), kojeg smo organizirali 9. listopada 2014. godine. U sklopu događaja studentima smo pružili mogućnost druženja tjekom jednog popodneva kada su u timovima riješavali različite zadatke. Dan smo završili s proglašenjem pobjednika u jednom osječkom kafiću. Sve sudionike smo nagradili.

Tjekom jeseni zvali smo vas i igrati. Na večeri društvenih igara studenti mađarskog jezika imali su priliku ponovno proživiti svoje djetinjstvo.

Prije Božića jednog popodneva zajedno smo proslavili nadolazeći praznik. Studenti su imali mogućnost sudjelovati u radionici ručnih radova, igrama, dok su konzumirali grickalice i sokove koje su donijeli, ili pak grickali čvarke.

Kraj Katedre objesili smo pano s naslovom Kedvenc magyar szavam gdje ste svi mogli napisati svoje omiljene riječi na mađarskom.

Ostali programi koje planiramo jesu na primjer quiz, filmklub, proslava važnih praznika, posjet zoološkom vrtu, ali organizirat ćemo vam bilo što što želite i izvedivo je. Svoje ideje samo trebate dostaviti HT-u. To možete tako, da kažete nekom od članova predsjedništva ili tako, da lajkate Facebook stranicu Katedre i pošaljete u poruci svoju ideju. Stranicu Katedre svakako vrijedi lajkati, pošto događaje prvenstveno tamo objavlujemo.

Studentsko Tijelo ništa ne vrijedi bez Vas, Studenata. Zato Vas sve pozivamo na naše događaje jer ih organiziramo Vama! Pomoć kreativnih i entuzijastičnih studenata rado ćemo prihvatiti. Priključite nam se! Računamo na Vas!

Studentsko Tijelo

Szerző/Autor: Siklósi Beáta
Horváttra fordította/Prevela na hrvatski: Romić Ramona

ELTE HÖK Vezetőképző

2014. július 8. és 11. között Kolić Marko és Siklósi Beáta képviselték a magyar szakos hallgatókat összefogó Hallgatói Testületet az ELTE HÖK Vezetőképzőjén. A háromnapos veszprémi Vezetőképzőn a képviselők a határon túli szekcióban vettek részt a szabadkai Magyar Tannyelvű Tanítóképző Kar és az ELTE HÖK határon túli képviselőivel együtt. Az előadásokon közösen feltérképezték az egyetemi beíratkozáshoz, valamint a különböző ösztöndíjakhoz szükséges dokumentumokat, s összehasonlították őket az egyes országokban szükséges dokumentumokkal. Szó esett a határon túli magyarok részére kiírt tanulmányi ösztöndíjpályázatokról is. A képviselők tapasztalatot cseréltek az egyes karok hallgatói önkormányzatainak munkájáról és felépítéséről. A program része volt két kerekasztal beszélgetés is: az ELTE rektori vezetésével, valamint a felsőoktatásért felelős államtitkárral, Palkovics Lászlóval.

A Vezetőképzőről ötletekkel tele érkeztek haza az eszéki Hallgatói Testület képviselői, akik a Testület többi tagjával együtt már az őszi félévtől színes tartalmakkal igyekeztek megtölteni a magyar szakos hallgatók mindennapjait. A három nap alatt olyan kapcsolatok alapjait sikerült letenni más hallgatói önkormányzatok képviselőivel, melyekből a jövőben akár nemzetközi együttműködés is születhet.

ELTE Trening za lidere

Između 8. i 11. srpnja 2014. godine Marko Kolić i Beata Šikloši kao predstavnici Studentskog tijela sudjelovali su na Treningu za lidere Studentskog zbora Sveučilišta Eötvösa Loránda.

Na trodnevnom treningu održanom u Veszprému, zajedno s predstavnicima Učiteljskog fakulteta na mađarskom jeziku iz Subotice te predstavnicima ELTE-a bili su dio sekcije za Mađare koji žive izvan granica Mađarske. Na predavanjima su proučili potrebnu dokumentaciju za prijavu na fakultet te za različite stipendije, a zatim su ih usporedili s potrebnom dokumentacijom u drugim državama. Također, predstavnici su razmijenili iskustva o radu i strukturi studentskih zborova na različitim fakultetima. Dio programa bila su i dva okrugla stola, jedan s rektoratom ELTE-a, a drugi s novoimenovanim državnim tajnikom za visokoobrazovanje, Laszlom Pavkovicsem.

Predstavnici HT-a s treninga su se vratili puni ideja te su se trudili zajedno s ostalim članovima predsjedništva već od zimskog semestra raznolikim sadržajima obogatiti svakidašnjicu studenata. U ta tri dana, predstavnici su položili temelje prijateljstva s predstavnicima drugih studentskih udruga što bi moglo rezultirati i međunarodnom suradnjom.

*Vukovár eltűnhet,
Sűrű fekete korommá válhat,
Szomorúság partján maradhat.
De ott az égen,
ott mindig lesz egy csillag
A csillag, amely az emlékezetbe
örök fényt ébreszt.
Távol tőle a komor világ,
A neve - Vukovár csillaga*

Határon túl

Egy reggel elmentem dolgozni a mezőre, amely az otthonomtól nagyon messze van. Azon a reggelen a fiam azt mondta, hogy alig várja, hogy hazaérjek, hogy megmutathassa a festményét, amelyet néhány nappal ezelőtt készített. Ezután a férjem azt mondta, hogy nagyon rosszul érzi magát és szomorú, amiért ma nem tud dolgozni, hiszen képtelen a mozgásra. Igértem, hogy munka után azonnal hozok neki gyógyszert. Nem engedhettem meg magának a családnak, hogy csak én dolgozzam. Este, amikor hazaértem, rengeteg síró emberrel találkoztam. Nem tudtam, hogy mi történt, ezért egy ismerőshöz fordultam. Ő csak azt felelte: "Nekem többé nincs házam". Néhány lépés után egy rendőr állt meg előttem és azt mondta, hogy nem mehetek tovább, mert ma aláírták a trianoni békeszerződést és éppen ott a határ, ahol állok. Azt mondtam neki: "De uram, ott lakik a családom, haza kell mennem hozzájuk!". A rendőr hidegen azt felelte: "Sajnálom", és hátat fordított. "Ez lehetetlen! Mikor fogom látni a fiamat? Hogyan viszem el a gyógyszert a férjemnek? Valakinek dolgoznia kell és gondoskodni róluk! Mi lesz velük nélkülem? Ők teljesen egyedül vannak!" Nem kaptam választ. Ezen a napon tönkrement az egész életem.

Izvan granice

Jednoga jutra, otišla sam raditi na njivu koja je popriлично daleko od moje kuće. Toga jutra rekao mi je sin da jedva čeka moj povratak kako bi mi pokazao sliku koju je prije par dana naslikao. Nakon toga mi je muž rekao kako se jako loše osjeća i jako je tužan jer ne može raditi, jer se ne može kretati. Obećala sam mu da ću mu donijeti lijek kada završim s poslom. Ne možemo si dopustiti da samo ja radim. Navečer, kada sam se kući vraćala vidjela sam mnoge ljude koji plaču. Nisam znala što se dogodilo pa sam upitala poznanika. On je samo odgovorio: „Ja više nemam domovinu.“ Nekoliko koraka poslije, policajac je stao pred mene i rekao da ne mogu ići dalje jer je danas potpisan Trianonski mirovni ugovor i upravo na mjestu gdje stojim nalazi se granica. Rekla sam: „Ali gospodine tamo živi moja obitelj, moram doći do njih!“. Policajac je odgovorio: „Žao mi je.“, te mi okrenuo leđa. „Ovo je nemoguće! Kada ću vidjeti svoga sina?! Kako ću odnijeti lijek svome mužu?! Treba netko raditi i paziti na njih! Što će biti s njima bez mene?!? Oni su posve sami!“ Nisam dobila odgovor. Toga dana srušio mi se cijeli svijet.

*Vukovar može nestati,
Gusta čađa postati,
Na obali tuge ostati.
Ali tamo, na nebu,
uvijek će biti jedna zvijezda
Zvijezda koja u sjećanje
vječno svjetlo smješta
Od nje daleko tmuran svijet,
Ime joj - zvijezda Vukovara.*

IRODALMI SAROK
KNJIŽEVNI KUTAK

Szerző/Autor:

dr. Lehocki-Samardžić Anna, adjunktus/poslijedoktorandica

éles csend hasítja a gondolataimat
lámpa piroskás fénye szűrja a szememet
visító hangok zúzzák az agyamat
sehol senki

...

kerberosz kutya ugatása egyre közeledik
sztyx csobogásától forr a lelkem
alvilág lakói csábítanak énekükkel
ne fordulj vissza!

...

örjögő erinnüszok rabolnak karjaimból
érc könnyek véres nyomokat hagynak arcomon
már nem élek, csak lélegzem
cédrusfa alatt búcsúszom tőled

oštra tišina para mi misli
crvenkasta svjetlost lampe bode mi oči
urlikajući zvukovi drobe mi mozak
nigdje nikoga

...

lavež Kerbera sve je bliže
od grgotanja Stiksa ključa mi duša
stanovnici podzemlja mame me svojom pjesmom
ne okreći se!

...

divlje Erinije otimaju mi te iz naručja
olovne suze ostavljaju krvave tragove na licu
ne živim više, samo dišem
pod drvetom cedra opraštam se od tebe

Szerző/Autor: Ferenc Dorisz

A barátság

Mi a barátság? Az állatok is
ismerik. Ez az önzetlenség és a segítőkészség.
Segítőkészség! Emberek között
még nem láttam ilyet.

Pajtáság és cimboraság? Az nem
barátság, csupán annak látszata.
Az ember úgy képzei, hogy a
barátság szolgálat.

Nem akar ellenszolgálatokat,
nem látja valószínűtlen lénynek azt,
akit barátjául választott,
ismeri hibáit, s így is vállalja.

Mit ér az a barátság, ahol
erényeket, hűséget, kitartást szeretünk
a másikban? Mit ér a mindenféle
szeretet, amely jutalmat akar?

Vállaljuk-e a hűtlen barátot, mint
az önfelaldozót és hűségeset?
Megajándékozza a másikat a legtöbbel,
amit ember adhat embernek.

S ha mindent megad neki, van-e
joga megsértődni, bosszút követelni?
Ha megsértődik, s bosszút kiált,
barát volt-e a barát?

Szerző/Autor: Međimurec Ena

Spoznaja

Veliki kreatoru,
Postavljam Ti pitanje:
„Mogu li doznati taj tajni rok,
Koji definira moga života tok;
Što ga čini toliko tajnim,
Ali ne i trajnim?”

Mali čovječe,
Dajem Ti odgovor:
„Kada bi čovjek znao vlastitog trajanja rok,
Ne bi uživao njegova života tok.
Životnih niti duljina mora ostati tajna,
Kako bi na kraju mogla postati trajna.”

Szerző/Autor: Dobszai Gabriella, tanársegéd/asistentica
Horvátra fordította/Preveo na hrvatski: Čipanj-Banja Rene

Erdős Renée

Ő volt az, aki először szólt költészetével és regényeivel a női vágyakról, az addig tabu témának számító női erotikáról. A 20. század első felének legerotikusabb és a legmegbotránkoztatóbb magyar írónőjének tartották.

Erdős Renée, született Ehrental Regina, a szegény ortodox zsidó családból származó nyugtalan lelkű leány, az első magyar írónő volt, aki meg tudott élni alkotói tevékenységéből. Viharos élete és szókimondása megosztotta a magyar irodalom képviselőit. Korai versei lenyűgözték Adyt és úgy nyilatkozott róla, mint a „zseniális poétalány”. Karinthy is írt róla paródiát *Norrah* címmel, az *Így írtok* tiben. Első verseit *A hét* című folyóirat közölte le. Első verseskötete *Leányálmok* címmel jelent meg 1899-ben, ezt követően az *Egyetértés* című folyóirat, valamint *Az újság* bécsi, firenzei és római tudósítója lett.

Versei hatalmas feltűnést keltettek. Az alig huszoneves fiatal lány verseiben nyíltan beszélt az addig tiltottnak és a nők között is csak suttogva emlegetett testi szerelemről. Őszintesége és merészsége leginkább a nők körében keltett felháborodást, de Erdős Renée tudatosította az emberekben a női vágyak létezését, verseiben a nők, akik azt megelőzően csak a szerelem tárgyai voltak, most érző, lélegző és földi vágyakkal rendelkező valósággá váltak. A költészete által megtestesített női szerelem az ellentéte volt az addig képviselt légies, szende vágyakozásnak, a tárgyaltalan sóvárgásnak. Merész költészete és regényei híressé és hírhedtté tették, talán ezért nem fogadták be soha maguk közé a *Nyugatosok*. Ez természetesen nem jelenti azt, hogy nem foglalkoztak vele és művészetével, rengeteg kritikát írtak róla. A közvélemény pedig felháborítónak és szemérmetlennek tartotta, de mindez nem gátolta őket abban, hogy borzongva, rejtegetve, titokban olvassák műveit.

Nem csak költészetével és regényeivel keltett botrányt, hanem merész életvitelével is. Viharos és drámai viszonyt folytatott Bródy Sándorral (aki szintén író volt), kapcsolatuk három éve alatt szerelmük a pesti közönség kedvenc pletykatémája volt. A kölcsönös féltékenység botrányos jelenetei és Bródy 1905-ben elkövetett öngyilkossági kísérlete vetett

Erdős Renée

Renée Erdős

Ona je bila ta koja je svojim pjesništvom i romanima prva progovorila o ženskoj žudnji, o ženskoj erotici koju se dotad smatralo tabu-temom. Smatrali su ju najerotičnijom i najskandaloznijom mađarskom književnicom 20. stoljeća.

Renée Erdős, rođena Ehrental Regina, djevojka nemirne duše podrijetlom iz siromašne ortodoksne židovske obitelji bila je prva mađarska književnica koja je uspjela živjeti od svoje stvaralačke djelatnosti. Njezin buran život i otvorenost podijelili su

zastupnike mađarske književnosti. Njezina su rana djela oduševila Adyja koji se o njoj izjašnjavao kao o „genijalnoj pjesnikinji“. Karinthy je o njoj napisao parodiju *Norrah* koja je dijelom njegove zbirke *Így írtok ti*. Prve je pjesme objavila u časopisu *A hét*. Njezin se prvi pjesnički svezak pojavio pod naslovom *Leányálmok* 1899. godine, a nakon toga postala je izjaviteljicom časopisa *Egyetértés*, dok je za časopis *Az újság* izvještavala iz Beča, Firence i Rima.

Njezine su pjesme pobudile veliku pozornost. Djevojka koja je tada imala jedva 20 godina otvoreno je progovarala o dotad zabranjenoj temi tjelesne ljubavi koja se i među ženama spominjala tek šaputajući. Svojom je iskrenošću i odvažnošću izazvala negodovanje prvenstveno u ženskim krugovima, ali Renée Erdős pobudila je u ljudima svijest o postojanju ženske žudnje. Žene koje su dotad bile samo predmetom ljubavi pretvorile su se u osjećajnu, dišuću stvarnost koja raspolaže zemaljskim željama. Ženska ljubav što ju je utjelovilo njezino pjesništvo bila je suprotnost dotad zastupljenoj lepršavoj, nježnoj požudi, bespredmetnoj čežnji. Smiono pjesništvo i romani učinili su ju slavnom i zloglasnom. Vjerojatno ju zbog toga pripadnici *Nyugata* nikada nisu prihvatili, što naravno ne znači da se nisu bavili njom i njezinim stvaralaštvom, štoviše, o njoj su napisali brojne kritike. Javnost ju je smatrala uznemirujućom i bestidnom, što pak nikoga nije spriječilo u tome da drhteći i skrivajući se u tajnosti čita njezina djela.

Skandal nije izazvala samo svojim pjesništvom i romanima, već i odvažnim vođenjem života. Vodila je buran i dramatičan odnos sa Sándorom Bródyjem (koji je također bio pisac), a za vrijeme

véget kapcsolatuknak. Ezt követően Erdős Renée Firenzében, majd Rómában élt egy ideig. Hazaérkezve nem sikerült ismét költőként érvényesülnie. Olyan pletykák kaptak szárnyra, hogy maga Bródy Sándor vetette latba befolyását a lapkiadóknál és akadályozta meg versei kiadását, így állva bosszút az írónőn. 1913-ban ment férjhez Fülep Lajos művészettörténészhez, házasságukból

Erdős Renée: Sappho

*Te vagy a párom. Te forró, te szép.
Hallgasson el most a langyos beszéd,
Csak takarjon el az ébenhajad.
A tested kell csak! Te kellesz magad!
Te vagy a párom. Te hiú, te nagy;
Te keleti véremnek vére vagy,
Csókolj, ahogy bírsz. Én hagyom magam,
Alázatosan, némán, ittasan!
Te vagy a párom. Kergess el, ha tudsz!
Mondd, hogy gyűlölsz! Én azt mondom:
hazudsz!
Tied a vágyam, titkos ölelésem,
De hej, sokáig te se kellesz nékem!*

1907

két kislány született, de házasságuk nem volt boldog, így elváltak útjaik. Erdős Renée, hogy eltarthassa gyermekeit, megpróbálkozott a regényírással, munkáját pedig nem várta siker fogadta. Óriási olvasóközönséget tudhatott magáénak. Regényeiben a könnyed stílus mögé rejtve a nők szexuális életének problémáival foglalkozott. Az 1923-ban kiadott *A nagy sikoly* című regénye már a megjelenés pillanatában botránykönyvnek számított. Olyan témát feszegetett, amely mindig is tabu volt, hogy a „házastársi kötelesség” teljesítése örömet okozhat-e egy nőnek, társadalmilag elfogadható-e. A botrányt követően ismét Olaszországba utazik, majd 1926-ban hozzáment jóval fiatalabb titkárához. A házasságkötést követően Rákoshegyre költöztek, ahol viszonylagos nyugalomban éltek egészen 1944-ig, amikor a zsidóüldöztetés miatt bujkálnia kellett, annak ellenére, hogy még 1909-ben áttért a katolikus hitre. Közben második férje is elhagyta egy „fiatalabb” nőért. Utolsó éveit magányosan, szerény körülmények között töltötte, 1956 nyarán hunyt el.

Halála után Erdős Renée lassan feledésbe merült, míg egykor botrányaitól volt hangos a sajtó, most szinte senki nem emlékszik rá. Egyike volt a modern magyar irodalom előfutárainak és bár az irodalomtudomány nem tartja említésre méltónak, nem szabad elfelednünk, hogy mekkora jelentősége volt merész szókimondásának és a női szexualitás tabuit feszegető regényeinek.

Főbb művei: János tanítvány (színmű), Santerra bíboros, A nagy sikoly, Brüsszeli csipke, Lavinia Tarsin házassága, Lysias (Réz Bálint álnéven), Sába királynője (Réz Bálint álnéven). Ifjúságunk című emlékiratai a mai napig kiadatlanok.

trajanja njihove trogodišnje veze njihova je ljubav bila omiljenom temom budimpeštanskih tračeva. Skandalozne scene uzajamne ljubomore te Brodyjev pokušaj samoubojstva 1905. označio je kraj njihove veze. Nakon toga živjela je jedno vrijeme u Firenci, a potom i u Rimu. Vrativši se kući, nije se uspjela ponovno istaknuti kao pjesnikinja. Pojavili su se tračevi prema kojima je sam Sándor Brody iskoristio svoj utjecaj kod novinskih izdavača te tako zakočio izdavanje njezinih pjesama, a što je učinio kako bi joj se osvetio. Udala se za povjesničara umjetnosti Lajosa Fülepa 1913. godine. Iz tog braka rodile su se dvije kćeri, no brak im nije bio sretan, stoga su im se putevi razišli. Kako bi mogla uzdržavati svoje kćeri

okušala se u pisanju romana, a taj je rad rezultirao neočekivanim uspjehom. Stekla je golemu čitalačku publiku. Skrivajući se iza jednostavnoga stila svojih romana bavila se problemima vezanima uz seksualni život žena. Njezin roman *A nagy sikoly* izdan je 1923. godine, a za skandaloznu knjigu slovio je već od prvoga trenutka svojega izdavanja. Roman je progovarao o temi koju se oduvijek smatralo tabu-iranom, odnosno o tome može li ispunjenje „bračnih dužnosti” ženi pružiti radost i smatra li se to društveno prihvatljivim. Nakon spomenutog skandala ponovno odlazi u Italiju, a 1926. udala se za svoga tajnika koji je bio dosta mlađi od nje. Nakon sklapanja braka odselili su se na Rákoshegy, gdje su živjeli razmjerno mirno sve do 1944. kada se zbog progona Židova morala skrivati, unatoč tomu što je još 1909. prešla na katoličku vjeru. U međuvremenu ju je i drugi muž napustio zbog „mlađe” žene. Posljednje je godine svoga života provela usred samotnih i skromnih okolnosti, a preminula je u ljeto 1956. godine.

Nakon svoje smrti Renée Erdős polako je utonula u zaborav. Dok je tisak nekada glasno govorio o njezinim skandalima, sada je se ne sjeća gotovo nitko. Bila je jednom od preteča moderne mađarske književnosti i premda ju književna znanost ne drži vrijednom spomena, ne smijemo zaboraviti važnost njezine smione otvorenosti, a također i njezinih romana koji su progovarali o tabu-temama.

Važnija djela: János tanítvány (scensko djelo), Santerra bíboros, A nagy sikoly, Brüsszeli csipke, Lavinia Tarsin házassága, Lysias (pod pseudonimom Bálint Réz), Sába királynője (pod pseudonimom Bálint Réz). Njezini spomen-spisi *Ifjúságunk* do dana današnjeg nisu objavljeni.

Szerző/Autor: Siklósi Beáta

Horvátra fordította/Prevela na hrvatski: Vidović Antonija

INTERJÚ
INTERVJU

„Ezt az ösztöndíjat azoknak ajánlanám, akik lelkes fordítók s rajonganak az irodalomért”

A műfordítói ösztöndíj egyike a számos lehetőségnek, amelyre a magyar szakos hallgatók jelentkezhetnek. Rovčanić Filip kihasználta ezt a lehetőséget, s most Budapesten él, miközben műfordítással kapcsolatos kurzusokra jár.

- Filip, mutakozz be kérlek röviden!

- Okleveles hungarológus és nyelvész vagyok. Zágrábban tanultam. A Balassi Bálint Intézet tízhónapos műfordítóképzésén veszek részt Budapesten. Ez már a harmadik ösztöndíjam, a szegedi nyári egyetemet is számolva pedig a negyedik.

- Hogyan kerültél kapcsolatba a műfordítással?

- A műfordítás egy, a hungarológia tantárgyai kapcsán kezdett el érdekelni, illetve néhány választható tárgy keretén belül, melyeket Budapesten hallgattam, amikor cserediák voltam.

- Mi a műfordító képzés célja és hogyan épül fel?

- A műfordító képzés célja, hogy hallgatóit megismertesse a kortárs magyar irodalommal, és az irodalom irányában fejlessze a műfordító készségeket. A heti két műfordító szemináriumon kívül más kurzusokat is hallgattunk, például kortárs magyar lírát, drámát, prózát, irodalomtörténetet és heti háromszor nyelvi gyakorlatokat. Nekem személyesen a képzés segített, hogy közelebbről megismerhessem a kortárs irodalmat. Olyan dolgokkal kerültem kapcsolatba, amelyekkel tanulmányaim során nem találkoztam, és valami újat tanultam. De nem minden ilyen mesés. A fordító szemináriumok nem mindig túl hasznosak. A képzésen 8 hallgató vesz részt a világ minden pontjáról. A jelentkezéshez feltétel volt a magyar nyelv B2-C1 szinten való ismerete. A fordításokat az Intézet kinevezett mentora ellenőrzi, az órákon viszont elvárják, hogy fordítási megoldásokat magyarázzunk, aminek nincs semmi értelme, ha például te vagy az egyedüli horvát vagy orosz a csoportban.

- Ajánlanád-e másoknak is az ösztöndíjat?

- Valójában igen is és nem is. Mindössze 38 000 forint a havi ösztöndíj, ami valamivel kevesebb, mint 1000 kuna. Hétről hétre rengeteg szöveget kell elolvasnunk és elvárják, hogy minden határidőre meglegyen, nem gondolva arra, hogy (az elvárt magas szintű nyelvtudás ellenére) a magyar egyik hallgatónak sem az anyanyelve. Ne felejtjük el azt se, hogy a magyar irodalom horvátra fordításában nincs hiány. Ezt az ösztöndíjat tehát elsősorban azoknak ajánlanám, akik lelkes fordítók s rajonganak az irodalomért.

„Ovu stipendiju bi preporučio „zagriženim“ prevoditeljima i onima koji dišu za književnost”

Jedna od mnogih stipendija za koju se studenti mađarskog jezika i književnosti mogu prijaviti je stipendija književnog prevođenja. Filip je tu mogućnost iskoristio pa sada živi u Budimpešti i poahađa kolegije u vezi s književnim prevođenjem.

- Filipe, reci nam nekoliko riječi o sebi!

Moje je ime Filip Rovčanić. Diplomirani sam hungarolog i lingvist. Studirao sam u Zagrebu. Od jeseni prošle godine pa do lipnja ove godine, na desetomječnoj sam stipendiji Instituta Balassi Bálint u Budimpešti, na programu književnog prevođenja. Do sada mi je ovo treća stipendija, u smislu studijskog boravka, a četvrta ako se uzme u obzir ljetna škola u Segedinu.

- Kako si se susreo sa književnim prevođenjem?

- Književno me prevođenje počelo zanimati u sklopu izbornih kolegija na diplomskom studiju hungarologije te i u sklopu izbornih seminara za vrijeme studentske razmjene u Budimpešti.

- Koji je cilj prevoditeljskog seminara te kako taj seminar izgleda?

- Cilj Prevoditeljskih seminara je upoznavanje studenata sa suvremenom mađarskom književnošću te razvijanje prevoditeljskih vještina u književnom smjeru. Uz dva sata tjedno Prevoditeljskog seminara, tu su i predmeti: Suvremena mađarska lira, drama i proza, Povijest književnosti, dok se tri sata tjedno imaju i Jezične vježbe. Meni je taj program pomogao kako bih se bolje upoznao sa suvremenom književnošću te isto tako i s nekim stvarima s kojima se nisam susreo tijekom studiranja, tako da sam naučio i nešto novo. No nije sve uvijek tako bajno jer seminari nisu uvijek jako korisni. Na programu sudjeluje osmero ljudi iz čitavog svijeta, a uvjet za prijavu je diploma mađarskog jezika ili znanje istog na B1- C1 razini. Prijevide pregledava mentor kojeg odabire Institut, ali na satovima se očekuju objašnjenja nekih rješenja u prijevodu, što zapravo nema smisla ako ste, primjerice, jedini Hrvat ili Rus u cijeloj grupi.

- Kome bi preporučio ovu stipendiju?

- U suštini, program i preporučujem i ne preporučujem. Mjesečna stipendija iznosi 38 000 forinti, što je nešto manje od 1000 kuna. Iz tjedna u tjedan se zadaje mnogo tekstova za čitanje i očekuje se da svi budu pročitani na vrijeme, ne razmišljajući o tome da ni jednom studentu mađarski jezik, unatoč očekivanoj visokoj jezičnoj razini, nije materinji. Ne treba se izostaviti ni to da u Hrvatskoj prevođenje mađarske književnosti nije deficitarno, tako da bih ovu stipendiju preporučio samo „zagriženim“ prevoditeljima i onima koji dišu za književnost.

Az ERASMUS kalandom Pécsett

Szeptember 1-jén érkeztem Pécsre az Erasmus+ diákcsere program keretében. Minthogy már befejeztem az első három évet az egyetemen, úgy gondoltam, jó lenne egy kicsit megváltoztatni a mindennapi életet, a legegyszerűbb dolgoktól egészen az egyetemi tanulmányokig. Ezért úgy döntöttem, jelentkezem az Erasmus+ diákcsere programra, mivel abban a pillanatban az volt a legjobb adódó lehetőség. Ugyan a pécsi kalandom már véget ért, megmaradtak a csodaszép emlékek, tapasztalatok, tudás és a többi országból érkező diákokkal megteremtett kapcsolat.

Ami az egyetemi tanulmányaimat illeti, nem hallgattam sok tantárgyat. Elsősorban úgy szerettem volna kiválasztani a tantárgyakat, hogy a lehető legnagyobb mértékben megfeleljenek az anyaintézményemben, az eszéki Bölcsészettudományi karon tartottaknak. Őszintén, a tantárgyválasztásnál nem jártam valami nagy sikerrel, ennek dacára sikerült találnom néhány tantárgyat, ami többé-kevésbé megfelelt. A pécsi Tudományegyetem lehetővé teszi a hallgatóinak, hogy több nyelven hallgassák a tantárgyakat, s mindegyik hallgató beírathatja bármelyik tantárgyat, attól függetlenül, hogy milyen szakra jár. A tantárgyak angol, német, francia, olasz, orosz, spanyol, horvát és természetesen magyar nyelven hallgathatók. Mindegyik hallgató beíratkozhat a magyar nyelvkurzusra, de emellett más nyelvkurzusokra is beíratkozhat. A kurzus ingyenes, és öt szint közül lehet válogatni (A1-C1). Mivel horvát-magyar szakos vagyok, kettéosztottam a választott tantárgyaimat. Az utolsóként kiválasztott tantárgyam kezdőknek való spanyol nyelv-kurzus volt. Azt mondhatom, hogy a letett tantárgyaim közül a spanyol nyelv-kurzus volt a legjobb, mert tényleg sokat megtanultam. Az első oktatónk, Berkics Erika tanárnőt egy rövid idő után Tony tanár úr helyettesítette, aki egyébként a Dominikai Köztársaságból érkezett. Tony tanár úr órái roppant érdekesek és mulatságosak voltak, de mindennek előtt tanulságosak.

Az öt hónapig tartó pécsi tartózkodásom alatt a Hunyor hosztelben laktam, amely a Mecsek hegyoldá-

Moja ERASMUS avantura u Pečuhu

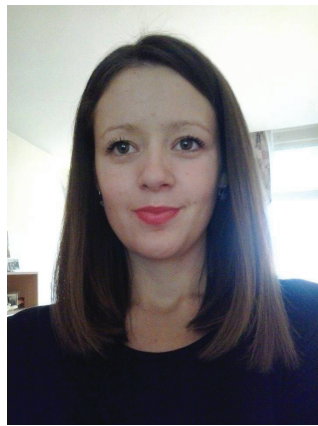
Stigao sam u Pečuh 1. rujna 2014. kao student u okviru programa studentske razmjene Erasmus+. Budući da sam već završio preddiplomski studij, mislio sam kako bi bilo korisno promijeniti okolinu i svakodnevni život, počevši od najjednostavnijih stvari pa sve do samoga studija. Stoga sam se prijavio na Erasmus+, jer mi se u tom trenutku ta mogućnost činila najprihvatljivijom. Premda je moja pečuška avantura već završila, ostala su mi prelijepa sjećanja, iskustva, znanja i veze uspostavljene sa studentima iz različitih država.

Što se tiče studija, nisam slušao mnogo predmeta. Predmete sam htio odabrati tako da u najvećoj mogućoj mjeri odgovaraju onima na matičnoj visokoškolskoj ustanovi, odnosno Filozofskom fakultetu u Osijeku. Iskreno, pri odabiru predmeta nisam bio baš uspješan, no uspio sam pronaći nekoliko predmeta koji su sadržajno više-manje odgovarali. Pečuško Sveučilište stranim studentima nudi mogućnost slušanja predmeta na više jezika. Predmeti se mogu slušati na engleskom, njemačkom, francuskom, talijanskom, ruskom, španjolskom, hrvatskom i dakako mađarskom jeziku, a student se može upisati na bilo koji od ponuđenih predmeta, neovisno od njegova usmjerenja. Također, svaki student može upisati i tečaj mađarskoga ili kakvog drugog jezika, koji je besplatan te pokriva sve razine (od A1 do C1). S obzirom na to da sam student Hrvatskoga i Mađarskoga jezika i književnosti odabrane sam predmete podijelio na dva dijela. Posljednji predmet koji sam odabrao bio je sat španjolskoga jezika namijenjen početnicima, za koji sa sigurnošću mogu reći kako mi je bio najkorisniji jer sam doista mnogo toga naučio. Profesoricu Eriku Berkics nakon kratkog je vremena zamijenio profesor Tony iz Dominikanske Republike, čiji su sati bili izuzetno zanimljivi i zabavni, a nadasve poučni.

Tijekom svog petomjesečnog boravka u Pečuhu odsjeo sam u Hunyor hostelu, smještenom na obroncima planine Mecsek. Iako se Hunyor ne ističe kvalitetom smještaja i mjesečni je najam doista visok, to nadoknađuje činjenicom kako je prepun

lán helyezkedik el. Bár a Hunyor szállás minősége nem nagyon kiemelt, és a kollégiumi díj igen magas, ezt azzal pótolja, hogy csupa külföldi diákok laknak benne. Más szóval a hunyori élet sosem volt unalmas, hanem érdekes és mulatságos, mert állandóan szórakoztunk. A szabadidőmet mindenféle tevékenységekkel töltöttem ki. Minden szerdán az ESN által megszervezett „Country presentation“ nevű rendezvényre járunk, ahol a többi országból érkező hallgatók bemutatják saját országukat, főleg kulturális és társadalmi tényekkel, ugyancsak hagyományos ételekkel és italokkal. Az ESN folyton bulikat, vacsorákat és hasonló rendezvényeket szervezett a külföldi diákok számára, úgyhogy a Country presentation után mindig elsétáltunk a bulihelyre. Mivel tényleg sok emberrel ismerkedtem meg, s figyeltem a különböző országokból érkező hallgatói csoportokat, különösen a viselkedésüket, életmódjukat, elgondolkoztam azon, hogy mekkora mértékben függenek az emberek közötti különbségek attól, hogy melyik országból jönnek. A következtetéseim egyike az, hogy a spanyolok nagyon hangosak és szeretnek mulatni, különösen a lányok. Kollégiumban élve észrevettem, hogy a mindennapi szokások is nagyon különbözhetnek.

A jó dolgokat felsorolva azt mondhatom, nagyon élveztem a pécsi tartózkodásomat. A rossz dolgokra vonatkozóan annyi, hogy az én nagy szerencsémre nem fordult elő sok olyan, ami rossznak tekinthető. Néhanyszor untam valamelyik bulit, azt is nagyjából azért, mert rosszul volt megszervezve. Az is bosszantott egy kicsit, hogy nem találtam megfelelő tantárgyakat, de ezzel hamar megbékéltem. Hasonló tapasztalatokat szereztek azok az évfolyamtársaim is, akik velem együtt Pécssett voltak: Anja Vuko, Ana Krpan, Matea Zlomislić és Josip Eđed.

Zlomislić Matea

stranih studenata. Drugim riječima, u Hunyoru nikada nije bilo dosadno jer su se uvijek organizirala druženja, bilo je zanimljivo i zabavno. Slobodno vrijeme ispunio sam različitim aktivnostima. Gotovo svake srijede išli smo na „Country presentation“ događaj koji je organizirao pečuški ESN. Na tom događaju studenti su predstavljali zemlju iz koje dolaze, većinom kulturnim, društvenim činjenicama te autohtonom hranom i pićem. Studenti iz ESN-a za strane su studente nepre-

stano organizirati večere, tulum i slične događaje, tako da smo nakon što je „Country presentation“ završio samo odšetali do mjesta gdje se održavao tulum. Budući da sam upoznao doista mnogo osoba i imao sam priliku promatrati studentske skupine iz različitih država, konkretnije njihove manire, ponašanje i način života, primijetio sam u kolikoj su mjeri razlike među ljudima ovisne od toga iz koje države dolaze. Jedan od mojih zaključaka je i taj kako su Španjolci jako glasni i vole se zabavljati, naročito djevojke. Živjeći u domu primijetio sam kako se i životne navike jako razlikuju.

Vuko Anja és Krpan Ana

Nabrojavši sve dobre stvari, mogu reći kako sam doista uživao u svome boravku u Pečuhu. U odnosu na loše stvari, na svu sreću nije se dogodilo ništa što bi se moglo pripisati lošem. Nekoliko puta mi je dosadio neki od tulum, a i to uglavnom zato što je bio loše organiziran ili je glazba bila užasna. U početku me ljutilo i to što nisam mogao pronaći odgovarajuće predmete, no s tim sam se brzo pomirio. Slična iskustva dijele i moji kolege koji su sa mnom bili u Pečuhu, također kao strani studenti u okviru programa Erasmus+, a to su Anja Vuko, Ana Krpan, Matea Zlomislić i Josip Eđed.

Matine riječi: „Jako mi je drago, što sam iskusila studiranje u inozemstvu preko

Matea: „Nagyon örülök annak, hogy megtapasztaltam a külföldön való tanulást az Erasmus+ diákcsere programon keresztül. Azon kívül, hogy megismertem különböző kultúrákat, jókat mulattam és fejlődtek a nyelvi képességeim, az önéletrajzom gazdagodott egy értékes komponenssel. Ajánlom minden hallgatónak, hogy szánja rá magát, és használja ki a lehetőséget a külföldön való tanulásra.“

Anja: „Egy félévet tölteni Pécsen az Erasmus diákcsere programon keresztül egy hasznos és érdekes tapasztalat volt számomra. Örömmel tanultam a pécsi Bölcsészettudományi karon. Többféle kurzust hallgatva bővítettem tudásomat. A tanárok nagyon barátságosak és segítőkészek voltak. Az egyik tanárunk meghívására részt vettünk a XII. Nemzetközi Horvát Tudományos Konferencián Pécsen.“

Ana: „Pécsen töltöttem a téli szemesztert. A pécsi Bölcsészettudományi kar teljesen elragadott. A pécsi Horvát Nyelv és Irodalom Tanszék nagyon kicsi, olyan mint az eszéki Magyar Nyelv és Irodalom Tanszékünk, de mindenki nagyon barátságos. A pécsi Magyar Nyelv és Irodalom Tanszéken belül különböző kurzusokra és gyakorlatokra jártam, a magyar nyelvismeretem tökéletesítése céljából. A tanárok mind nagyon kedvesek voltak, és biztos sosem felejttem el a szavaikat és a tanácsaikat. Nekik köszönhetem, hogy jelenleg a pécsi Bölcsészettudományi kart egy kitűnő intézménynek tekintem, amelyet mindenképpen hallgatóink figyelmébe ajánlanék.

Fontos megemlíteni, hogy ez a tapasztalat nem lenne teljes anélkül, ha nincsenek ott Németországból, Törökországból, Spanyolországból, Franciaországból és Romániából a barátaim. Egy ilyen nagy család tagjának lenni mérhetetlen tapasztalat volt számomra. Ami a legfontosabb, hogy megtapasztaltam: Európa másik felén, Finnország északi részén, Spanyolország déli részén vagy éppen Magyarországon van valaki, aki ugyanúgy gondolkodik, mint én.

Az eszéki és a pécsi egyetemi életet összehasonlítva azt állítom, hogy a két egyetem nem különbözik sokban egymástól. A pécsi egyetem jóval nagyobb nála, és tele van külföldi diákokkal, ami miatt szervezettebbnek tűnik. Úgy vélem, a diákcsere programban résztvevő tapasztalat után jobban értem az említett program lényegét. Biztos vagyok benne, hogy ismét el fogok utazni valahová, ugyancsak cserediákként!

Erasmus+ programa. Osim što sam upoznala različite kulture, poboljšala jezične vještine i zabavila se, proširila sam svoj životopis jednu cijenjenu komponentu koju nema svaki student. Svakom bih studentu savjetovala da se odluči i iskoristi mogućnost studiranja u inozemstvu.“

Anja: „Jedan semestar na Erasmusu u Pečuho bilo mi je korisno i zanimljivo iskustvo. Studirati na Filozofskom fakultetu i surađivati s pečuškim profesorima bilo je pravo zadovoljstvo. Slušajući razne kolegije nadogradila sam i proširila svoje znanje. Profesori su bili iznimno susretljivi i prijateljski raspoloženi. Na poziv profesora, bili smo i na XII. Međunarodnom kroatističkom znanstvenom skupu u Pečuho. Kao studenti bili smo uključeni u razne programe i aktivnosti studentske mreže ESN, što je dodatno uljepšalo naš boravak. Naravno, pored učenja, nije nedostajalo niti zabave.“

Ana: „Provela sa zimski semestar u Pečuho. Filozofski fakultet u Pečuho me oduševio. Katedra za Hrvatski jezik u Pečuho je jako mala, baš kao naša katedra za Mađarski jezik u Osijeku, ali zato uvijek vlada prijateljska atmosfera. U slopu Katedre za mađarski jezik išla sam na različite tečajeve i vježbe kako bi usavršila jezik. U tome su nam pomagale mlade profesorice studentice koje su bile vrlo drage. Profesori na fakultetu su bili dragi i susretljivi, a njihove riječi i savjete sigurno nikada neću zaboraviti. Upravo su oni zaslužni zašto je Filozofski fakultet u Pečuho za mene bio iznimna institucija koju bih svakako preporučila našim studentima. Važno je napomenuti kako ovo iskustvo ne bi bilo cjelovito, niti toliko zanimljivo da nije bilo mojih novih prijatelja iz Njemačke, Turske, Španjolske, Francuske, Rumunjske. Biti dio jedne takve obitelji bilo je neprocjenjivo iskustvo. Najbitnije od svega, znaš da tamo, negdje i na drugom kraju Europe, na sjeveru Finske, na jugu Španjolske i u Mađarskoj je netko tko razmišlja kao i ti.“

Usporedivši osječko i pečuško sveučilište, odnosno studentski život u Pečuho i Osijeku, tvrdim kako se ne razlikuju mnogo. Pečuško je veće nego osječko, a i prepuno je stranih studenata, zbog čega se čini većim i organiziranijim. Smatram da nakon iskustva stečenog kao student koji je sudjelovao u programu studentske razmjernije bolje razumijem bit istoga. Siguran sam kako ću ponovno nekamo otputovati, također kao strani student!

Szerző/Autor: Deriš Katarina

Izlet na Orfű

31. svibnja 2014. godine grupa studenata sa mađarskog odsjeka Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera uputila se na kratki izlet na Orfű, jezero smješteno u blizini Pečuha (Pécs). Izlet su isplanirali profesori s katedre, a osim samoga jezera grupa je posjetila i muzej šišmiša i Abaligeti cseppkőbarlang – impresivnu spilju smještenu pored Csónakázó jezera.

Iz Osijeka smo se uputili u jutarnjim satima, te smo već za 2 sata bili na odredištu. Muzej je bio prvo mjesto koje smo posjetili. Vodič nas je proveo kroz maleni muzej i ukazao na vrste i zanimljivosti vezane za šišmiše koji obitavaju na tim područjima. Nažalost, nismo imali prilike vidjeti i promatrati prave skupine šišmiša, jer kako smo doznali, tokom toplijih mjeseci šišmiši migriraju u šumu koja okružuje jezero. Međutim, u muzeju smo imali prilike vidjeti kako se šišmiši ponašaju cijele godine, te kako im izgleda prirodno stanište sakriveno od očiju ljudi. Nakon muzeja imali smo priliku posjetiti spilju smještenu u neposrednoj blizini muzeja. Abaligeti cseppkőbarlang nije samo obična spilja, ona je također poznata i zbog svojih zdravstveno pogodnih učinaka. Osim nas, spilju su posjećivale i mnogobroje druge skupine. Kao i u muzeju bio nam je dodjeljen vodič, koji je isto tako bio veoma informiran i pokušao dočarati sve ono zbog čega je spilja tako posebna. Vodič nam je kroz šetnju objašnjavao sve posebnosti komora, stalagmita i stalaktita smještenih u spilji, te smo uz malu pomoć prijevoda profesorice Lehecki-Samardžić upjeli doznati detalje i mitove vezane uz mnogobrojne prolaze i komore u spilji. Najimpresivnija komora u spilji smještena je na samom kraju, tamo smo imali prilike promatrati prastare naku-pine kamenja i raznovrsnih stalagmita i stalaktita koje je kroz mnogo godina oblikovao prirodni sistem spilje.

Posjet muzeju i spilji nije bio kraj našega putovanja. Još nam je preostao posjet jezeru Orfű, gdje su nas radosno dočekali mladi iz udruge Tett-hely Ifjúsági Szolgálatát Hálózat iz Pečuha, koji su nam organizirali jedan dan na jezeru. Dočekali su nas sa ukusnim ručkom, nakon kojega smo imali program u svrhu upoznavanja i zabave. Najzanimljiviji dio dana nas je dočekao odmah poslije ručka, kada su nas članovi udruge odveli na veslanje na jezero Orfű. Cijelu su skupinu smjestili u dva velika čamca kojime smo mogli proći cijelo jezero, a na kraju su čamac u kojemu su bili profesori i čamac u kojemu su bili studenti održali malu utrku, čiji je ishod, iako nebitan, ipak išao u korist studentima. Nakon iscrpnog veslanja vratili smo se na sigurnost čvrstog tla i preostalo vrijeme iskoristili na raznovrsne igre i druženja s mladima iz udruge. Na kraju dana udruga nam je darovala sitne poklone i lijepe želje za nastavak studiranja i učenje mađarskoga jezika.

Ovo je putovanje bilo prvo što je nadamo se niz ovakvih iskustava. Nismo samo doznali nešto novo o Mađarskoj i mjestima koje vrijedi posjetiti, već smo imali priliku provesti vrijeme sa studentima iz drugih udruga i vježbati jezik. U vremenu provedenom s mladima iz udruge uspjeli smo doznati o mnogim programima kojima se možemo pridružiti u Mađarskoj i isto tako stvoriti komunikaciju između hrvatskih i mađarskih udruga koje će pomoći i drugim studentima koji se odluče studirati i učiti mađarski jezik na osječkom sveučilištu. Ovaj kratak opis izleta je također poziv svim studentima mađarske katedre da se odvaže ići na ovakva putovanja i time stvore prijateljstva koja će im omogućiti učenje jezika i zanimljiva iskustva tokom studiranja.

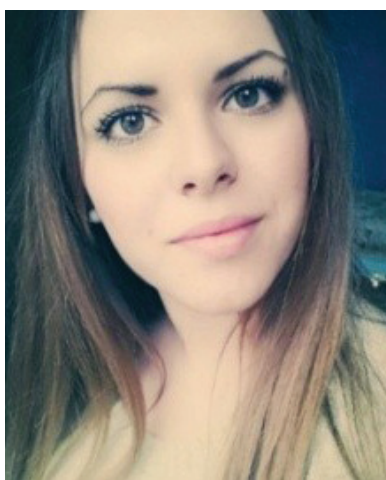
Szerző/Autor: Ferenc Dorisz

Horváttra fordította/Prevela na hrvatski: Vuko Anja

Miért tanuljunk magyarul?

A mai világban elengedhetetlen legalább egy idegen nyelv ismerete, s ezért egyre többen kezdenek valamilyen nyelvet tanulni. A J. J. Strossmayer egyetemen lehetőségünk van több idegen nyelv tanulására, mint például magyar, német és angol. Én magam is jelenleg az eszéki J.J. Strossmayer hallgatója vagyok. Horvát és magyar nyelvet, illetve irodalmat tanulok. Nálam egyértelmű volt, hogy magyar-horvát szakpárra iratkozzak, hiszen magyar nemzetiségű vagyok, magyar óvodába, általános- és középiskolába jártam. A magyar nyelv nálam jelen van a mindennapokban. A magyar az anyanyelvem, míg a horvát a második, ami úgyszintén jelen van a mindennapjaimban. Egy idegen nyelv tanulásánál nagyon nagy szerepet játszik a megfelelő motiváció, szorgalom és a kedv. Egy új nyelv tanulása nagyok sok lehetőséget ad nekünk. Növeljük a munkaerő-piaci lehetőségeinket, fejlesztjük képességeinket, megismerünk egy más kultúrát és még számos más lehetőség is adódik. Egy új nyelv tanulása nem kis munka, eleinte nem könnyű, de megéri a fáradságot, hiszen a mondás is úgy tartja: „*ahány nyelvet beszélsz, annyi embert érsz*”.

Alkalmam volt megkérdezni két hallgatót is, akik elmondták, hogy miért is döntöttek a magyar nyelv mellett.

Nives Mikić, harmadéves hallgatónk elárulta, hogy azért választotta a magyar nyelvet, mert nagyon érdekesnek tűnt számára, s mivel Donji Miholjacson él, mindössze néhány kilométerre van tőle a magyar határ, ami azt jelenti, hogy további lehetőségek nyílnak előtte az álláskeresésben.

- *Nagyon tetszik és nagyon szeretem ezt a nyelvet, mert érdekes, szokatlan és eltér a horvát nyelvtől.*
 – *mondta Nives. Nagyon érdekes, hogy Nives nagymamája magyar nemzetiségű. Már régóta nem lakik Kopácson, hanem Donji Miholjacson és már nem használja a magyar nyelvet a mindennapi beszéd-*

Zašto učiti mađarski jezik?

Danas je važno poznavanje barem jednog stranog jezika, stoga sve više ljudi počinje učiti strane jezike. Na Filozofskom fakultetu imamo priliku naučiti više stranih jezika kao što su mađarski, njemački i engleski. Ja sam također studentica Filozofskog fakulteta. Studiram hrvatski i mađarski jezik i književnost. Bila sam sigurna da ću upisati taj studij jer sam po nacionalnosti Mađarica te sam išla u mađarski vrtić, osnovnu i srednju školu. Mađarski jezik prisutan je u mom svakodnevnom životu. Mađarski mi je prvi materinski jezik, a hrvatski drugi. Kod učenja stranog jezika veliku ulogu imaju motivacija i marljivost. Učenje novog jezika daje nam puno mogućnosti kao što su povećanje mogućnosti na tržištu rada, razvijanje sposobnosti, upoznavanje različitih kultura itd. Učenje novog jezika nije mal posao i nije lako u početku, ali vrijedi truda jer poslovice kaže: *Koliko jezika znaš, toliko vrijediš*.

Imala sam priliku pitati naše studente zašto su se odlučili na mađarski jezik.

Nives Mikić druga je godina preddiplomskog studija hrvatskog i mađarskog jezika i književnosti. Studij mađarskog jezika i književnosti odabrala je jer joj se jezik učinio zanimljivim i budući da živi u Donjem Miholjcu, Mađarska joj je udaljena tek nekoliko kilometara što joj daje dodatnu mogućnost u budućem pronalasku posla.

Jako mi se sviđa mađarski jezik jer je zanimljiv, neobičan i drugačiji od hrvatskog jezika, rekla mi je Nives.

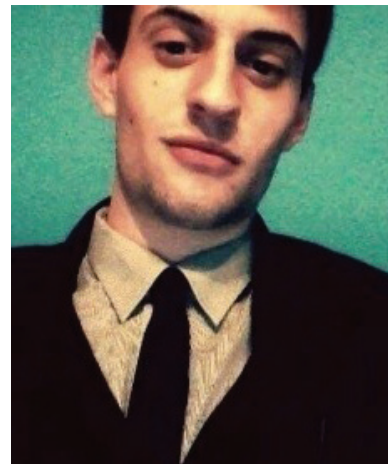
Nives ima mađarske korijene. Njezina baka, po nacionalnosti Mađarica, rođena je i živjela u Kopačevu. Sada živi u Donjem Miholjcu pa više ne koristi mađarski jezik u svakodnevnom govoru. *Prednosti učenja mađarskog jezika upoznavanje su nove, drugačije kulture, mogućnost pronalazjenja posla u Mađarskoj, ali i u Hrvatskoj. Jako bih voljela imati terensku nastavu koja bi uključivala posjete mađarskim kulturnim manifestacijama i voljela bih da imamo nastavnički smjer na diplomskom studiju,* dodala je Nives.

ben. Nives nagyon sok előnyt lát abban, hogy magyar nyelvet és irodalmat tanulhat. – Megismerhetek egy új, de mégis más kultúrát, illetve szerintem nagyon sok munkalehetőség adódik Magyarországon, de Horvátországban úgyszintén. Nagyon szeretném, ha több terepmunkánk lenne, vagy ha ellátogatnánk néhány magyar kulturális rendezvényre. Azt viszont sajnálom, hogy a mesterképzésen jelenleg nincs tanárképes szakirány – tette hozzá Nives.

Alen Moslavac másodéves hallgató, aki a történelem-magyar szakpárt választotta, mert úgy gondolta, hogy e két szakpár nagyon jó kombináció. Ebben nem is tévedett, eddig minden nagyon tetszik neki. Annyit megtudtam, hogy magyar gyökerei is vannak.

– Szerintem könnyen fogok munkát találni, de sajnálom, hogy a két szomszédos ország gyenge együttműködést ápol. Szerintem minél többet kellene kooperálni, ami egyértelműen lehetővé tenné számunkra a könnyebb munkavállalást. – mondta Alen.

Alen Moslavac prva je godina preddiplomskog studija povijesti i mađarskog jezika i književnosti. Mađarski mu se jezik činio zanimljivim te kao dobra kombinacija s poviješću. Jako mi se sviđa, rekao je Alen. Alen mi je rekao da ima mađarske korijene, ali o njima nije istraživao.

Mislim da su veće mogućnosti pri zapošljavanju, a mane općenito premlaba susjedska suradnja Mađarske i Hrvatske na zajedničkim projektima koji bi nama zasigurno omogućili lakše zapošljavanje, dodao je.

Szerző/Autor: Siklósi Beáta

szóKINCSTÁR

avar fn **1.** Lehullott száraz lomb (rétege). *Az ~ba süpped.* **2.** Le nem kaszált fű, gizgaz.

dereng ige **1.** <Az ég, a hajnal> pirkad, világosodik. | (alanytalan) *Már ~.* **2.** <Fény, távoli tárgy> homályosan, halványan látszik. **3.** ~ *neki* v. ~ *előtte vmi* homályosan emlékezni kezd rá, ill. Kezd érthetővé válni előtte; rémlik.

elképesztő mn (mn-i ign is) **1.** Nagyon meglepő. **2.** Meghökkenítően nagymértékű. ~ *ostobaság.*

fürge mn Élénk, gyors mozgású. ~ *nyúl*

gizgaz fn Mindenféle vegyes gyom, gaz. | Száraz növényi hulladék.

írdogál ige Ráérősen, kényelmesen írogat. *Egész nap ~t.*

pompás mn **1.** Fényűzően díszes. | Látványosan szép. **2.** Kiváló, kitűnő, nagyszerű. ~ *ebéd*

szedelődzködik ige holmiját összeszedve indulni készül

színpompás mn pompás színekben gazdag

utolérhetetlen mn Akit, amit nem lehet (valamilyen teljesítményben) utolérni; nagyon jó, kiváló. ~ *táncos*

ücsörög ige Tétlenül üldögél.

Magyar értelmező kéziszótár. Második, átdolgozott kiadás. Főszerk. Pusztai Ferenc. Akadémiai Kiadó. Budapest, 2003.

Profesionalna dvojezičnost

Dvojezičnost ili višejezičnost je široko rasprostranjena pojava i već je dugo predmet proučavanja. Pitanje je donosi li ta dvojezičnost prednost govornicima dvaju jezika ili im pak odmaže. Dok neki dvojezičnost i višejezičnost definiraju kao podjednaku sposobnost komuniciranja na dva ili više jezika, za druge to znači sposobnost govornika da komunicira na dva ili više jezika, ali s mogućnošću izvrsnih vještina samo u jednom od tih jezika. Također, može se reći da je višejezičnost i stanje uma.

dr. Horváth Ildikó

U slučajevima dvojezičnosti teško je odrediti koji je jezik je govornikov materinji jezik, naglašava dr. sc. Horváth Ildikó s Katedre za obuku tumača i prevoditelja Filozofskog fakulteta Sveučilišta Eötvös Loránd u Budimpešti. Dr. sc. Horváth Ildikó veliko je i važno ime u Mađarskoj kada govorimo o prevođenju, budući da se bavi konferencijskim i stručnim prevođenjem. Govori i služi se trima jezicima, mađarskim, engleskim i francuskim. Na budimpeštanskom sveučilištu predaje Konsekutivno prevođenje, Simultano prevođenje te Uvod u teoriju interpretacije. Dr. Horváth kaže kako nije rijetkost da ljudi koji su živjeli na primjer u Sjedinjenim Američkim Državama kažu kako toliko dobro znaju engleski jezik, kao materinji, te da ih to čini dobrim prevoditeljima. To, naravno, nije tako jednostavno i istinito. Ona u vlastitoj obitelji ima primjer govornika engleskog i mađarskog jezika koji su odrasli u Sjedinjenim Američkim Državama, ali tvrde da je mađarski njihov materinji jezik jer ga govore kod kuće, s obitelji. Dr. sc. Horváth kaže da je velika vjerojatnost da su oni u krivu jer obično se materinji

jezik povezuje s emocijama, a ne s pravim znanjem jezika u ovakvim slučajevima. Mogla bih se složiti s njom i navesti sličan primjer s govornicom njemačkog i hrvatskog jezika koja je rođena u Njemačkoj, a hrvatski smatra materinjim jezikom iako njemački jezik koristi točnije.

Dvojezičnost ima više dimenzija. U svakom slučaju, korisnici dvaju jezika imaju prednost u smislu komunikacije sa širim krugom ljudi i mogu služiti kao poveznica između korisnika različitih jezika te sudjeluju u dvije kulture. No, s obzirom da je dvojezičnost složena pojava, rijetko je moguće da je jezična sposobnost govornika jednaka u oba jezika. Dvojezični govornici mogu biti uravnoteženo ili neuravnoteženo dvojezični. To znači da su u jednom jeziku jači, a u drugom slabiji. Također, dvojezičnost možemo podijeliti na ranu, adolescentnu te dvojezičnost stečenu u odrasloj dobi. Nadalje, dr. Horváth naglašava primjer različitog poimanja iste stvari. Tako Mađari i Francuzi neće zamisliti jednako drvo ako im je to zadatak, već će prvi zamisliti tipično srednje europsko drvo, a drugi mediteransko.

dr. Lehocki-Samardžić Anna

Profesionalni prevoditelji su posrednici, rješavaju probleme te procesuiraju informacije. Oni se suočavaju s velikom količinom stresa zbog strogih rokova u kojima moraju prevesti čak i više stotina stranica. U prošlosti je bilo puno lakše biti prevoditelj jer ih nije bilo puno na tržištu. Stoga, nije bilo puno konkurencije, odnosno prevoditelji nisu imali potrebu za natjecanjem. U svakom slučaju, prevoditelji moraju učiti cijeli život jer se jezici konstantno razvijaju.

Kada govorimo o višejezičnosti, možemo jezike podijeliti na A, B i C. Ne postoji jedinstvena i točna definicija ovakve podjele, no jezik A je najdominantniji, aktivno ga koristimo te ne postoje problemi pri komunikaciji. Jezik B također aktivno koristimo, no postoje mali problemi pri komunikaciji. S druge strane, jezik C je pasivan, odnosno pasivno ga koristimo. Postoji potreba za prijevodom iz jezika C u jezik A i osoba je u mogućnosti razumjeti, ali ne može govoriti, odnosno proizvesti sam jezik. Višejezične osobe imaju dobro organizirane mentalne leksikone. Leksikon nije isto što i rječnik, oni se razlikuju. Dok su riječi u rječniku poredane abecednim redom, u leksikonu to nije tako, već su organizirane semantički, te sadržavaju neograničeni broj riječi. Naravno, često takvi govornici imaju više mentalnih leksikona koji su vrlo usko po-

vezani i oni se brzo prebacuju iz jednoga u drugi. On je fleksibilan jer postoji aktivni, pasivni i aktivirani dio leksikona. Svjesni korisnici jezika mogu odmah identificirati riječ ili jezik i stvoriti uske poveznice te tako aktivirati određeni leksikon. Ponekad se mogu pojaviti i problemi pri aktivaciji pa je potrebna dulja potraga za određenim riječima.

Uporaba parafraza i sinonima je vrlo česta pojava u usmenom prevođenju, ali ne i u pisanom prevođenju kada je na raspolaganju više vremena za pronalazak adekvatnog prijevoda. Dr. Horváth spominje pitanje mogućnosti prijevoda u jezik B. Naime, u Sovjetskom Savezu to se smatralo nemogućim. S obzirom na političku situaciju, jedni pristup stranim jezicima bilo je čitanje ili putovanje u inozemstvo. S druge strane, u Francuskoj su smatrali da je prijevod iz jezika A u jezik B moguć jer su bili izloženi različitim stranim jezicima. Naravno, da bi napravio dobar prijevod, prevoditelj obvezno mora biti izvrstan barem u jednom jeziku, ali isto tako mora biti svjestan i znati svoje granice.

Na kraju, dr. Horváth spomenula je manjinsku dvojezičnost s kojom se mi svaki dan možemo susresti u ovome području, s obzirom da ovdje živi puno pripadnika mađarske nacionalne manjine. Ona je istakla nesvjesnu uporabu jezika, a profesorice s Katedre za mađarski jezik i književnost Filozofskog fakulteta u Osijeku su se složile kako ni one same ne mogu odrediti koji jezik smatraju materinim. Uslijedilo je pitanje je li manjinska dvojezičnost u prevođenju prednost, no ona je zapravo loša, naglasila je dr. Horváth, zbog posjedovanja jakih kompetencija u dva jezika. Zaključeno je da je dvojezičnost vrlo kopicirano područje te da bi to bila vrlo zanimljiva i pogodna tema za istraživanje na temelju kojega bi se mogao napisati doktorski rad. Nakon bližeg upoznavanja s profesionalnom dvojezičnošću, evidentno je da je rad prevoditelja vrlo težak i da ga treba cijeniti.

A rovat célja, hogy egyszerűen és érdekesen mutassa be a nyelvet az olvasóknak. Olyan témák kerülnek fókuszba, amelyeket magyar szakos diákokként tanulmányaink során a legérdekesebbnek tartottunk. A rovat mindazokhoz szól, akiket érdekel a magyar nyelv és annak problematikája.

Cilj je ove kolumne predstaviti i približiti jezik čitateljima na jednostavan i zanimljiv način. Teme će se fokusirati na one aspekte jezika koje su nas kao studente mađarskog jezika najviše zainteresirale. Kolumna je namjenjena svima onima koje zanima mađarski jezik i njegova problematika.

Tvorba riječi

Prema tradicionalnoj tipološkoj klasifikaciji, koju su utemeljili braća von Schlegel, a kasnije nadopunio von Humbolt, hrvatski jezik pripada skupini flektivnih jezika dok mađarski pripada skupini aglutinativnih jezika. Pripadnost mađarskog i hrvatskog jezika različitim tipološkim skupinama odražava se prvenstveno na morfološkom planu, to jest u načinima tvorbe riječi.

Kod flektivnih se jezika gramatički morfem pridodaje leksičkom, ali se oni unutar riječi najčešće ne mogu više jasno razdvojiti, a izrazu se pojedinog gramatema najčešće pridodaje više gramatičkih sadržaja. U hrvatskom jeziku to se može vidjeti na sljedećim primjerima:

DJEVOJK – A, DJEVOJK – E, DJEVOJC – I

u navedenim primjerima „djevokj-/djevokj-“ je korijen riječi (leksički morfem) koji nosi temeljno značenje riječi. Korijenskom se morfemu u navedenim primjerima potom dodaju nastavci koji se nazivaju gramatičkim morfemima jer nose gramatičko značenje (u ovom slučaju padeža) i oni služe za tvorbu novog oblika riječi.¹

ČITATI, PRO – ČITATI

u navedenom primjeru uočljiva je tvorba prefiksacijom jer se korijenskom, leksičkom morfemu dodaje prefiks koji dopunjuje i modificira značenje korijena.

BESCILJAN = BES – CILJ - AN

u navedenom primjeru uočljiva je prefiksarno-sufiksalna tvorba pridjeva. „bes-“, je prefiks koji se korijenu dodaje s lijeve strane, „-cilj-“ je leksički morfem i označava osnovu riječi.

„-an“ je sufiks koji se pridodaje korijenu s njegove desne strane i služi za tvorbu neodređenog pridjeva muškoga roda.

U aglutinativnim jezicima leksički i gramatički morfemi unutar riječi ostaju jasno odijeljeni, a gramatemi koji se pridružuju leksemu obično imaju pridružen samo jedan gramatički sadržaj. U mađarskom jeziku to je uočljivo na sljedećem primjeru:

¹ gramatički je morfem sufiksalni morfem koji je **oblikotvoran** jer se njime tvori novi oblik neke riječi. Osim oblikotvornih, sufiksalni morfemi mogu biti i **rječotvorni** jer tvore novu riječ (oni za razliku od oblikotvornih imaju leksičko značenje).

“BARÁTSÁGOSABBAK”

BARÁT (prijatelj) – “barát” je korijen riječi i on je morfološki neraščlanjiv. U mađarskom jeziku korijen riječi najčešće neće podlijevati promjenama. Izuzetak je kada se dugi samoglasnik skraćuje u kratki (kenyér – kenyerek) ili kada se samoglasnik gubi (bokor – bokrok). Međutim, promjene u samom korijenu ograničene su samo na promjene u samoglasnicima.

BARÁTSÁG - “-ság” pripada skupini nastavaka koji se u mađarskom jeziku nazivaju *képző* i jedan je od najfrekventnijih nastavaka u ovoj skupini. *Képző* je nastavak koji mijenja vrstu riječi (od pridjeva tvori imenicu, od glagola tvori imenicu, od imenice glagol...). *Képző* također može promijeniti i značenje pojedine riječi, iako joj ne mijenja vrstu, naprimjer nastavkom „-ság“ u mađarskom se jeziku tvore zbirne imenice (prema tome; barát – prijatelj, barátság – prijateljstvo).

BARÁTSÁG(O)S - ovaj nastavak također pripada skupini nastavaka *képző*, a funkcija mu je tvorba pridjeva od imenice (prema tome; barát – prijatelj, barátság – prijateljstvo, barátságos – prijateljski). “o” je stavljeno u zagradu zbog glasovne harmonije. Glasovna harmonija je jedan od načina na koji se u mađarskom jeziku spriječava nagomilavanje suglasnika. Iako je ovdje samo “-s” tvorbeni nastavak, dodavanjem odgovarajućeg samoglasnika omogućuje se lakši izgovor riječi. Glasovna harmonija vrlo je bitna u mađarskom jeziku i obraditi će se kao zasebna tema, a uočljiva je svagdje gdje je u analizi samoglasnik stavljen u zagradu.

BARÁTSÁGOS(A)BB – pripada skupini nastavaka koji se u mađarskom nazivaju *jel*. Oni ne tvore nove leksične jedinice, već samo modificiraju već postojeće značenje. Nastavkom “-bb” u mađarskom se tvori komparativ pridjeva (prema tome; barát – prijatelj, barátság – prijateljstvo, barátságos – prijateljski, barátságosabb – više prijateljski).

BARÁTSÁGOSABB(A)K - “-k” pripada skupini nastavaka koji se u mađarskom jeziku nazivaju *rag*. *Rag* je u mađarskom jeziku uvijek posljednji morfem u riječi i spriječava uvođenje bilo kojega drugog morfema, a najčešće ima gramatičko značenje. Jedina je iznimka nastavak za akuzativ, “-t” koji ne podliježe uvijek tom pravilu. Nastavak “-k” tvori množinu imenica (prema tome; barát – prijatelj, barátság – prijateljstvo, barátságos – prijateljski, barátságosabb – više prijateljski, barátságosabbak – (oni koji su) više prijateljski; više prijateljski (mn.)).

Način na koji su navedeni nastavci u ovoj kratkoj analizi je ujedno i način na koji će se ti nastavci pojavljivati u riječi. Nakon korijena riječi uvijek će sljediti *képző*, nakon toga *jel* pa *rag*, s time da je *rag* morfem koji zatvara daljnje mogućnosti morfološkog proširivanja.

Vrlo je lako uočiti razlike u morfologiji hrvatskog i mađarskog jezika. Unatoč tome što su Hrvati i Mađari geografski, kulturno i povijesno povezani, jezici se nisu značajno dubinski promijenili. Razlika je između dva jezika očita, sljedećim primjerima pokazat ćemo kako se izražaj pojedinoga jezika može drastično razlikovati te koliko je jezik kojim govorimo uvjetovan našim različitim poimanjem svijeta koji nas okružuje.

Kada smo riječ “barátságosabbak” preveli na hrvatski, kao što ste i uvidjeli analizom, prijevod je bio opisan: “više prijateljski (mn.)”.

Kada bi hrvatski bio aglutinativan jezik korištenjem najreprezentativnijih nastavaka ovu istu riječ tvorili bi ovako “prijatelj+stvo+ski+i+i” gdje bi “-stvo” i “-ski” bili tvorbeni nastavci koji stvaraju novu riječ, “i+i” bi modificirao riječ dok bi “-i” označavao množinu. Prema tome, sintagma “prijateljstvoskiji ljudi” značila bi “oni ljudi koji su više prijateljski raspoloženi”.

Tako se rečenica “Oni ljudi koji su više prijateljski raspoloženi.”, na mađarski prevodi kao “Barátságosabbak emberek” (emberek – ljudi).

TANSZÉKÜNK KÉPEKBEN
NAŠA KATEDRA U SLIKAMA

SVEUČILIŠTE J. J. STROSSMAYERA U OSIJEKU
FILOZOFSKI FAKULTET
FACULTY OF HUMANITIES AND SOCIAL SCIENCES

